

szeretetét a Pálosrend iránt. Talán mondani sem kell, hogy az új köntösben bemutatkozó, havonta kopogtató Fehér Barátot lelkes örömmel fogadták országszerte. Nemcsak szakemberek, írók, művészek gratuláltak az első számokhoz, hanem a közönség minden rétegéből jöttek hozzánk az elismerő, biztató, kedves sorok. Szeretnénk remélni, hogy az a tízezer példány, amennyi most megjelenik, hamarosan kevés is lesz...

*

Cserkészfiúk a Magyar Művelődés Házában megrendítő szép darabot adtak elő honvédkatonáink javára február 21-én a belső front roppant fontosságáról. Hogy amint katonáink megteszik odakint hóviharban, tankrohamban, aknazáporban hősi kötelességüket, nekünk itt bent is meg kell állnunk keményen helyünket. Nem szabad elfelejtenünk: a legutóbbi világháborúban, bár a külső frontokon fegyvereink győztek, mégis azért buktunk el, mert belül rohadt el minden. A Szovjet téli sikerei megremítették most az emberek legtöbbszörét. Már a bolsevizmus végső győzelmére kezdtek gondolni. Pedig keresztény embernek ettől sohasem szabad félnie. Ez a kétezeréves Egyház, melynek büszkén vagyunk tagjai, látott már nagyobb gazembereket, mint Sztalin s látott rohadtabb, elvetemültebb és nyomorultabb pribékeket is, mint a bolsevisták. Az örökkévalóság sziklájára fundált Egyház túlél minden emberi ostobaságot, túlél minden ördögi gonoszságot: a pokol őrző kapui sem vehetnek erőt rajta. Ezzel a megrendíthetetlen hittel nézünk a jövőbe, hozzuk meg érte mi is áldozatainkat s imádkozunk azokért, akik nagyobb áldozatokat hoznak érte. Ez a mi nagybőjti programunk. A test sanyargatásától, a bőjtől fölmentett minket a Szentatya, de a lélek nagybőjti kötelességétől, az engesztelő, megkérlelő, könyörgő imától nem. Ezzel kell pótolnunk a test áldozatát is. Az idő komoly. Könnyelműségnek, felelőtlenségnek helye nincs, most nem érünk rá táncolni, mulatozni. Imádkozunk és dolgozunk kell *a mi győzelmünkért!*

*

Április 24-én külön szép rendi ünnepe van a Pálosrendnek: aznap ünnepli Törvényhozójának, Szent Ágoston püspöknek a megtérését. Az antifónák, a himnuszok, a rezponzóriumok ujjongva hódolnak a csodálatos édesanyának, Szent Monikának is, aki szüntelen imáival és könnyeivel hódította meg Krisztusnak ezt a lobogó zsenit, rossz fiát, könnyeinek gyermekét, aki csakugyan nem vesztetett el ennyi szent makacsság mellett. A lekiók drámai színekkel vázolják fel a Szent megtérését: Ágoston huszonegy éves, megveti anyjának együgyű vallásosságát, ő már felvilágosodott nagyfiú, kit korának tudománya megszedített, a szenvedélyek is rabul ejtették már szívét, nem csoda, ha a jámbor élethez semmi kedve. De esze sokkal élesebb, semhogy ne látná át

kora bölcséletének meddő ürességét és szíve sokkal mélyebb, semhogy a legviharosabb szerelmek betölthetnék. Pedig be hosszú még az út a kételyektől és undoroktól a keresztelő medencéig! Mennyit kell még anyjának imádkoznia és könnyeznie! S az imák és a könnyek egyszer csak mégis utat találnak a gögtől és az érzékiségtől szerencsétlen szívbe. A kegyelem úgy csap le a már régóta munkált lélekbe, mint a villám. Nem először olvasta már az Újszövetséget, nem egyszer toltta vissza e szent könyveket primitív stílusuk miatt. Hogy lehet mégis, hogy Szent Pálnak néhány sora teljesen összetöri minden gögjét és érzékiségét, egyszerre hisz, lát, látja minden nyomorúságát s a hit minden szépségét. Megrendülve térdel Szent Ambrus elé s kéri megkeresztelését harminchárom éves korában s mondják el felváltva — Szent Dácius szerint — először a Te Deumot!

Máriavölgyi Andrea:

„Egy szó nyilallott a hazán keresztül”

Tikkadt nyári délután volt. Lábunk alatt porzott az út. A fűszálak aszottan simultak a földhöz. Szürkék voltak a rájuk szállott portól.

Még alig pár perce meneteltünk a nagyecenki vasútállomástól, de nekem úgy tetszett, mintha már órák óta perzselnék fejemet a nap tüzes sugarai.

Lassan közeledtünk célunk felé. A falu szélén egy hatalmas vaskapu előtt álltunk meg. A kapu fölött aranybetűkkel tündökölt ez a szó: Fel-tamadunk.

A nagyecenki temető előtt álltunk. A kapun túl árnyas hársfasor vezetett a Széchenyi-kriptához. Hatalmas vasdulcs csikordult a kápolna ajtajában. Óreg parasztasszony vezetett minket.

Keskeny vasajtón túl lépcsők vezettek a kápolnából a kriptába. Gyufa sercent s két gyertya imbolgó fényénél szürke márványlapra esett a tekintetem.

Gróf Széchenyi István

1791—1860.

sziporkázták felém a betűk. S én álltam imára kulcsolt kézzel, némán s úgy éreztem, nem vagyok méltó még ahhoz sem, hogy itt álljak e mellett a falbasüllyesztett koporsó mellett.

Meghatottság szorongatta a torkomat. Mérehtelen büszkeség szállt a szívembe, hogy én is magyarnak mondhatom magamat, mint egykor ez a nagy férfi, akit csak egy keskeny márványlap választ el az élők birodalmától.

Elmosódik előttem a gyertyák kísérteties fényében csillogó felirat.

*

Fényárban úszó teremben szép, szelíd asszony hajol szeretettel egy csipkés, fehér bölcső fölé. ... A pici gyermekből délceg huszártiszt lesz. Ott

vágtat a győri csatában s kezében villog őseinek büszke kardja. . .

A bécsi kongresszus után megfordul Európa minden országában. Mindenhol tanul és elsajátít valamit. Mindent szeretne otthon, abban az elmaradott, de mégis oly drága hazában megvalósítani.

Hangos ülésteremben látjuk viszont a gróft. Huszár-atilla feszül még rajta. Súlyos kérdések teszik nehezzé és sűrűvé a levegőt. Pénz kellene, hogy megalakulhasson egy intézet a magyar nyelv művelésére. S ekkor feláll a fiatal Széchenyi gróf s felajánlja egy évi jövedelmét: 60.000 forintot. 1825-öt írnak ekkor.

Ettől kezdve mindenki előtt ismertté válik a neve. Egyre többször lehet látni a főrendiházban. Dolgozik és küzd. Nemcsak szóval, tettel is. Egy-másután valósulnak meg gyönyörű elképzelései. A Duna fölött karsú híd hajlítja derekát Pest és Buda összekötésére. Fehér kis gőzösök fodrozzák a zöld hullámokat. Fűrók kezdik ki a Várhegy sziklaoldalát. Nemsokára elkészül az alagút. Az Alduna mohos szikláit robbantással akarja eltávolítani, hogy ne legyenek útban a hajóknak. Halkszavú magyar kubikusok döngölik a Tisza gátjait. Délutánként az «Eszmeváltó díszes kör»-ben (Nemzeti Kaszinó) cserélik ki eszméiket az ország vezetői. Karsú paripák lába alatt dobog a föld a lóversenypályán!

Két ember áll egymással szemben a Jánoshegy lombos fái alatt. Mindkettőnek lángol a szíve a hazaszeretettől. Mind a kettő boldognak szeretné látni ezt az elárvult magyar hazát. Széchenyi előbb gazdaggá, azután szabaddá, Kossuth pedig előbb szabaddá, azután gazdaggá akarja tenni az országot. Egy nép lesi, várja, hogy meg tud-e egyezni ez a két lángelme. Egyik sem enged, hiszen mind a kettő magyar! Elválnak az útjaik. Kossuthnak egyre több a híve. Türelmetlen a magyarság, nem tudja már kivárni, hogy Széchenyi reformjai meghozzák a jobbrafordulást.

Lobog már a szabadság zászlaja, vörössipkás honvédek járják a város utcáit. Kossuth nevét imába foglalja a nép. Egy dolgozószobában pedig elborult elmével tépelődik a «degnagyobb magyar.» Senki sem gondol rá.

Pedig talán boldogabbak lennénk ma, ha megfogadjuk intő szavát.

Nemsokára, megnyílik egy nap a palota kapuja. Lefüggönyözött hintó gördül ki rajta. A hintóban tenyerébe hajtott fejjel ül Széchenyi. Már tudja, hogy Döblingbe viszik s onnan többet nem térhet vissza!

Bolondosan kacag a napsugár. 1860 április 8-át írják. S a döblingi örültekházának egy külön kis épületében eldördül egy revolver. A golyó belehasít a koponyájába. Megszakad, véget ér egy élet, melyre még szüksége lett volna Magyarországnak.

«Egy szó nyilallott a hazán keresztül
Egy röpke szóban annyi fájdalom!»

Ismét ott állok a nagyeceni kriptában. Elöttem egy vasláda. Benne azok a ruhák, melyeket halála napján viselt. Rajta vannak még a megfeketedett vérfoltok. Nem bírom sokáig nézni, sírás fojtogat.

Csendesen megyünk föl a lépcsőkön, mögöttünk döngve záródik a kriptá vasajtaja.

Kiérünk a susogó árnyas hársak alá.

Ezek a fák mintha az ő biztató szavát súgnák most felénk:

«Magyarország nem volt, hanem lesz!»

Fráter György emlékhangversenyünket tomboló siker koronázta az idén is. A Zeneakadémia nagyterme teljesen megtelt Gyümölcsoltó Boldogasszony napján s hálásan tapsolt a kitűnő művészeknek. Az ünnepi est fővédnökei voltak: *Anna* királyi hercegasszony és *vitéz dr. József Ferenc* királyi herceg öfensegeik, *dr. Péter József* megyéspüspök és *dr. Szinyei-Merse Jenő* kultuszminiszter, *dr. Szendy Károly* polgármester és *dr. Beresztóczy Miklós* miniszteri tanácsos.

Nagybőjtben *P. Besnyő Gyula* h. tartományfőnök és perjel, Pusztamonostoron és Albertfalván tartott asszonyoknak három-három napos missziót, Vácott pedig előadást a női Emericánában s volt vendégszónok a budapesti Domonkosok Szentségimádásának befejező napján. *P. Zembruszký Mihály* h. perjel Pusztamonostoron apácáknak, Egerben katonatiszteknek tartott öt- és háromnapos lelki-gyakorlatot. *P. Bolyós Ákos* perjel Szegvárt és Pálósszentkúton tartott három-három napos lelki-gyakorlatot és Jászberényben falugondozó-napi előadást. *P. Gyéressy Ágoston* szerkesztő a budapesti cisztercita gimnáziumban tartott lelki-gyakorlatot, Abonyban előadást a pálos művészekről és a hárs-hegyi cserkészparkban cserkészpród-avatást.

A pécsi pálostemplomban márc. 14-én *keresztül-megáldás* volt. A szertartást *P. Eördögh Alfonz* ferences házfőnök végezte, szentbeszédet is tartva a keresztút örök időszerűségéről. — Pécsen a nagybőjt vasárnapjain, Budapesten a nagybőjt péntekjein este a litánián konferenciabeszédek hangzottak el sorozatosan.

Adományok. 560 P: Pfeiffer Gyula ny. h. államtitkár; 200 P: Piláth Vilmos; 100 P: Komposch Nándor tábornok; 60 P: Poszek Gyula cégjegyző; 30—30 P: Szávits főhadnagy a Szűzanya és Kis Szent Teréz tiszteletére; 20—20 P: id. Varga Gyula és Kovács Mihály; 10 P: D. L. — *Könyveket és élelmiszert* adott: özv. B. N. Pécs. — *Felüljizettek* «A fehér barát»: 10 P: Dorozslai Béla, Albertfalva, Dorozslai Kálmán Kisujszállás, Somogyi Cs. Vilmos Szentgotthárd, Sujdl Tivadar Bp.; 8 P: Upponyi József Bodvaszilás; 6 P: Zacháry Eszter Bp.; 5 P: Szokoly Pál Bp., Balás Ferenc Miskolc, Petrovszky Mária Bp. *Isten fizesse meg!*

Halottaink. *nemes Barassevich János* és *Brém Béla*. — Rendi gyászunk *Fr. Toczyłowski Antal* pálos testvér halála, aki most halt meg 84 éves korában Csensztochowában. A szentéletű, példásan buzgó, imádságos szerzetest nagyon szerethette a Szűzanya, mert életének legfontosabb dátumai az ő nagy ünnepeire estek: Nagyboldogasszony napján született, Szeplőtelen Fogantatás ünnepén lett pálos és a lourdesi Szent Szűz megjelenése napján halt meg. *Adj Uram örök nyugalmat nekik!*